

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Arkivnyt

Lokalhistorisk Forening
for
Dybbøl, Ulkebøl og Sønderborg

21. årgang nr. 2
juli 2006

Arkivernes åbningstider:

Arkivet, Asylvej 1

Mandag kl. 09.00 - 12.00

Onsdag kl. 15.00 - 17.00

Arkivet Torvet 12, Ulkebøl

Tirsdag kl. 10.00 - 12.00

Onsdag kl. 19.30 - 21.00

Hjemmeside: www.sdbglokalarkiv.dk

Indholdsfortegnelse

Side 1	Arkivets åbningstider
Side 2	Indholdsfortegnelse
Side 3	Arkivernes data
Side 4	Formandsberetning fra generalforsamling 2006
Side 5	Formandsberetning fortsat
Side 6	Bagerm.Jørgensen
Side 7	Fortsat Bagerm..Jørgensen
Side 8	Skålstenen blev fundet
Side 9	(fortsat:) skålstenen blev fundet
Side 10	Nyt fra Arkivet Ulkebøl
Side 11	Nyt fra arkivet Asylvej 1
Side 12	Kære medborgere
Side 13	(fortsat) Kære medborgere
Side 14	Poststillionen
Side 15	Amtsbaner på Als
Side 16	(fortsat) Amtsbaner på Als
Side 17	(fortsat) Amtsbaner på Als
Side 18	(fortsat) Amtsbaner på Als
Side 19	Borgerliv i Sønderborg
Side 20	(fortsat) Borgerliv
Side 21	(fortsat) Borgerliv
Side 22	Fra Foreningen og replik fra gæstebog
Side 23	Arrangementer og aktiviteter
Side 24	Bagsidebillede

Arkiv data

Arkiv-nyt 21. årgang er udgivet af:
Lokalhistorisk forening for
Dybbøl, Ulkebøl og Sønderborg

Bestyrelsen for lokalhistorisk forening:
Formand Knud E. Sørensen
Næstformand Richard Jessen
Kasserer Kai Viggo Jørgensen
Sekretær Ole Jellingsø
Best.medl. Ralph Bertelsen
Suppleant Chr. Seeberg

Arkivet Asylvej 1, 6400 Sønderborg
Tlf. 74 43 27 10
E-Mail: sdbg.arkiv@mail.tele.dk
Arkivleder : H.C. Carstensen

Arkivet Torvet 12, Ulkebøl, 6400 Sønderborg
Tlf. 74 42 93 66
E-Mail: ulkeboel.arkiv@mail.tele.dk
Arkivleder : Sophie Rasmussen

**Den selvejende institution Lokalhistorisk arkiv for
Dybbøl, Ulkebøl og Sønderborg**
Formand Kai Viggo Jørgensen
Næstformand Mimi Bonefeldt
Kasserer Tonny Pedersen
Sekretær. Karin Erichsen
Best.medl. Frode Jørgensen
Best.medl. Sophie Rasmussen
Best.medl. Knud Bjerring udvalgt af kommunen

Formand Bent Lundts beretning
Generalforsamlingen 14. marts. 2006

Ja, så er der igen gået et helt år og hvor er den tid dog blevet af. Det er jo gerne sådan at sker der noget går tiden rigtigt hurtigt og det må vi jo sige at der er sket en masse i det forløbne år.

Arkivet er blevet flyttet fra Kirkegade til Asylvej 1 og det har givet os rigtig god plads, men det hører i mere om i arkivformandens beretning.

Tirsdag den 8.marts 2005 havde foreningen sin generalforsamling i menighedshuset og her var ca. 50 mødt op og det er vi godt tilfredse med, der måtte gerne have været flere, men det er jo nogenlunde det samme hvert år. Det var en generalforsamling uden de store problemer, alt forløb stille og roligt og alle valg var genvalg. Inden vi gik i gang med kaffen havde jeg den store glæde at kunne udnævne to mangeårige medlemmer, nemlig Ruth Kümpel og Sophie Rasmussen til æresmedlemmer. De har begge gjort et stort arbejde for foreningen og arkiverne i henholdsvis Ulkebøl og Sønderborg.

Torsdag den 7.april 2005 var der lysbilled foredrag på Dybbøl bibliotek arrangeret af dybbølgruppen og her var der som sædvanlig fuldt hus, det er nogle meget populære aftener.

Lørdag den 16.april 2005 skulle der have været et arrangement på Catrinesminde teglværk, men det måtte desværre aflyses p.g.a. for ringe tilslutning.

Den 31. maj 2005 var der besøg på Christianskirkegården, hvor kirkegårdsassistent Kaj Møller viste rundt og fortalte om kirkegården. Igen et godt arrangement.

Lørdag den 10. sep.2005 var der besøg i Nydam mose, hvor formanden for Nydamselskabet fortalte om mosen gennem tiderne, gravning af kanal og de mange fund der er gjort her. Der var meget varmt nede ved mosen, men det blev en fin eftermiddag med

(Fortsættes på side 5)

(Fortsat fra side 4)

ca. 20 deltagere. Efter besøget kørte vi til Sandbjerg slot hvor vi fik kaffe og rigtig lækker lagkage.

Lørdag den 12. nov. 2005 havde foreningen og arkivet inviteret til åbent hus på Asylvej 1. Her mødte ca. 50 og der blev serveret kaffe-småkager og kransekage. En tak til dem der bagte. Det blev et par hyggelige timer sammen med vore gæster.

Vores medlemstal er fortsat ret stabilt, der falder nogle fra hvert år, men der kommer også nye til så status er cvo.

Det er min sidste beretning ved foreningens generalforsamling, idet jeg af helbredsmæssige grunde er nødt til at stoppe som formand, men det er også på tide at nye tager over og jeg vil gerne her benytte lejligheden til at sige tak til bestyrelsen for et godt samarbejde igennem de seks år jeg har været formand. Jeg vil også gerne her sige en speciel tak til Tonny for hans store og gode arbejde med foreningens blad Arkivnyt. Det er efter min mening et godt blad vi har fået.

Ellers har jeg ikke mere at tilføje, tak alle sammen.

Formand Bent Lundt

Arkivnyt

Brev fra Bagerm.Jørgensen

Sønderborg d. 16. 10. 1938.

Undertegnede forhennevende Bagermester
 Christian Jørgensen født den 26 August 1870 i
 Sønderborg, nu 68 Aar gammel, og Hustru
 Christiane Jørgensen født Constant den
 3 December 1873 i Sønderborg, nu 65 Aar gammel,
 ligger dette Skrivelse i en Flaake i Gulved i
 Huset Christian II Gade N: I. Til 1 April 1938
 med denne Gade Havernegeide. Undertegnede
 har været Bagermester i Perlegade 37, som senere
 Lick N: 49, ved Liden af Tobias Flis, som nu
 er fredet. Min Hustru og jeg havde Torredningen
 i 31 Aar fra 1. October 1907 til 1 Februar 1928 og
 1. 10. 29
 var Kjøbt vi dette Flis Christian II Gade N: I, som
 kostede 60,000 Kroner, men med Centralvarme og
 Udbygning som blev foretaget, kom det op paa
 75,000 Kroner. Det er 4 Lejligheder i Forhuset og
 Lejlighed i Baghuset. I Lejlighederne bor vi selv,
 og har Haven paa Hjørnet. Lejligheden koster for
 I Sal 80 Kroner 2 Sal 75 Kroner 3 Sal 65 Kroner per
 Maaned. Lejligheden i Baghuset koster 35 Kroner
 pr Maaned. Første Sal er beboet af Fr. Gade,
 I Sal af Hr. Humannus. III Sal af Hr. Andreasen.
 Baghuset boer Fr. Tring. Ved Overtagelsen af Huset
 den 1 October 1924 var paa III Sal Odjello Løgen, som
 vi flyttede til Slottet. I August 1938 blev Gaden
 asfalteret

Fortsættes side 7

Fortsat fra side 6

I den Tid fra 1870 til nu har vi oplevet meget, vi var sygt Statsborgere til 1918, 1920 i Skolen lærte vi kun sygt, dansk enkelte Timer i Ugen. I Bygningerne til 1879 fæstnings Artilleri og Infanteri. Infanteri blev her, Ni senere fik den Navnet i Augusta Victoria, Artilleri kom til Ostpreussen, fra 1904 til 1914 laa i Sønderborg en større Afdeling Marine, 5 større Krigsskibe og 4 Tender. Pondsbroen blev erstat af Christian IX Bro. Skolen blev bygget, Værket og Elektricitetsværket blev bygget. Gaave laa for hvor Hotel Strand nu er, og hele Strandpromenade har bleven moderniseret. Tøjbutik er nedlagt nu er det Vandværk i Drebsleegade. Alderdomshjem er bygget, hvor Torvet nu er, gik vi den Gang i Skole, en nye Skole i Nørtheden er bygget. Statskospitalet som for var i Marinekvarteret er bleven bebygget forstørret, Havnen er bleven moderniseret har kostet mange Penge, Amtehuset i Rindøst har i 43 Aar floreret. Nu til side vil min Kone og jeg trækker alle Sønderborgere en god Fremtid.

Chr. Lyngemøen
Sønderborg d. 16. October 1938.

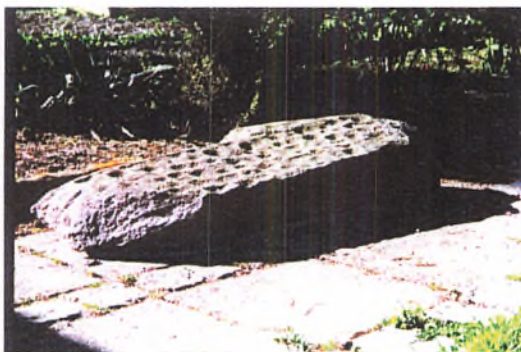
Skålstenen i Ulkebøl fundet.

Den lå på sin plads ved Ulkebølhallen .

Tak til Karin Jepsen for den hurtige indsats for at finde skålstenen. Tak fordi du snarrådigt fik taget nogle billeder som bevis.

H.P. Hansen skal også have tak fordi han fik sagen om skålstenen bragt frem i offentligheden. H.P. Hansen har i øvrigt selv en stor skålsten liggende ved sin ejendom Bjørnemosen 2, Ulkebøl. se billede

Desuden må vi bringe en tak til formanden for Ulkebøl-hallen som har lovet at Skålstenen bliver frigjort og måske hævet lidt så den er synlig for forbipassende og interesserede.

(Fortsættes på side 9)

(Fortsat fra side 8)

Hvad er en skålsten og skåltegn:

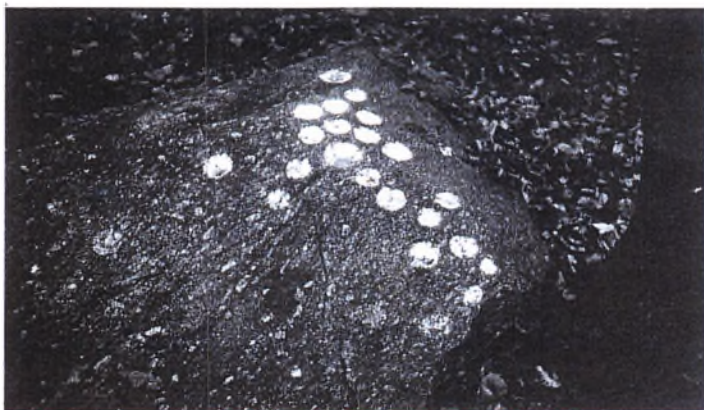
Udskrift © Copyright 2004 Lademands Leksikon,

Skåltegn (skålgrube)

Skåltegn: skålgruber; cirkulære, afrundede fordybninger, indhugget i sten, oftest ca. 4-6 cm i diameter. Enkelte stammer formentlig fra yngre stenalders sidste del, men langt de fleste fra bronzealderen, hvor de enkeltvis eller flere sammen optræder i forbindelse med ca. halvdelen af de egentlige helleristninger herhjemme, samt i stort antal på løse eller jordfaste stenblokke. De forbindes med døde kult, navigation(stjernebilleder?), frugtbarheds- og afværgemagi m.m. I det mellemlige Østen kan skåltegn følges fra nyere tid tilbage til 3. tusind f.kr. og har der forbindelse med frugtbarhedskult.

**På Arnhøj i Sønderskoven findes denne skålsten:
foto af ukendt men billede indlev. af Robert Huhle**

Tonny Pedersen

Nyt fra arkivet i Ulkebøl

Nyt fra arkivet i Ulkebøl!

I det forløbne halve år har vi haft en del henvendelser om ejendomme i vores gamle Ulkebøl kommune og har en under arbejde lige nu. Vi mener at have fundet tilfredsstillende materiale til de fleste. Ligeledes har vi sendt oplysninger til en studerende i København, som har et projekt i gang om noget på egnen.

Arbejdet på arkivet går stille og roligt og der er nok at se til for os alle, og da vi er ved så småt at forberede os til det nye arkiveringsprogram Arkibas4 ligger der et stort arbejde med at få det hele tilpasset og klar til tilslutning i efteråret.

Vi har haft en udstilling på arkivet i forbindelse med jubilæet i Foreningen Ulkebøl Forsamlingshus.

Vi har en lille udstilling på Ulkebøl bibliotek på en planche med billeder af en eller flere gårde og en lille omtale af emnet.

Dette er en stor succes og vi ved at mange andre arkiver er meget interesseret i at gøre det samme.

Vi havde en foredragsaften i samarbejde med biblioteket med tidligere Grænsegendarm Helge Blichert Petersen der fortalte om grænsegendarmeriet m.m. her var et stort fremmøde.

Vore medarbejdermøder er altid godt besøgt også det vi havde i april.

Sophie Rasmussen

Nyt fra arkivet asylvej 1, Sønderborg

Siden sidst-----

I vinterperioden har arkivet atter haft stor forespørgsel, både oplysninger pr. telefon, - e-mail og personlig henvendelse. Der har også været en stor aktivitet i vore billedforedrag, således kan nævnes at Ældre Sagen fik vist serien ”Broen Bygges” hele tre gange, da det ikke er muligt at placere mere en 30 personer på arkivet ad gangen, også andre foreninger har besøgt arkivet.

På Dybbøl Bibliotek viste Lilly Lauersen dias foredraget ”Området omkring Alsion”. På grund af den store tilslutning blev serien vist to gange.

I alt er det blevet til 14 foredrag i dette år. Af indleveringernes antal formoder vi at interessen for lokalhistorie er stigende.

H.C. Carstensen

Arkivnyt

Kære medborgere!

Hvordan med Lokalhistorie !

Gennem Lokalhistorisk Arkivforening er der i forståelse med Museet på Sønderborg slot og i samarbejde med arkiver over det ganske land sat et arbejde i gang for systematisk at indsamle, registrere og opbevare minder fra vor hjemstavns fortid.

Medens museet tager sig af de større linier i områdets udvikling, er det tanken, at vi i højere grad skal beskæftige os med

de enkelte slægter og deres virke som tyende, bønder, håndværkere, skippere eller købmænd.

Først og fremmest vil vi – med jeres hjælp! – søge at redde de mange personlige billeder, breve, attester, ejendoms papirer og lign. som ofte kasseres, fordi man anser dem for ligegyldige, eller fordi et dødsbo splittes alt for hårdhændet.

Vi vil gerne have, hvad der foreligger af skriftlig materiale om egnens mange foreninger – bl.a. har jo de nationale brydninger skabt specielt stof af den art her i grænselandet, og medlemsprotokoller m. v. giver grundlag for spændende studier, i hvad man var optaget af.

Også erhvervslivets arkivalier i form af næringsbreve, reklame- tryksager, regnskabsbøger og meget andet er ting, som vi skylder eftertiden at tage vare på.

Efterhånden som økonomi og øvrige ressourcer gør det muligt, vil arkivet udvide sin opsøgende virksomhed ved på bånd at optage jeres beretninger om stort og småt i hverdagen, ved at fotografere og opmåle bygninger, der ændres eller nedrives, og ved at supplere med oplysninger fra Landsarkivet Åbenrå og andre kilder. Men allerede nu modtages gerne optegnelser af enhver art – og ingen skal generere sig for dårlig håndskrift eller mulige stavefejl, arkivfolk er også

(Fortsættes på side 13)

(Fortsat fra side 12)

amatører !

Foreningen har 2 arkiver i området, nemlig Asylvej 1 og Torvet 12 Ulkebøl (Ulkebølcentret). Begge steder kan der i de anførte åbningstider indhentes yderligere oplysninger, og der kan indleveres arkivmateriale – men husk så vidt muligt at vedlægge et fyldigt notat om: hvem-hvad-hvor og hvornår !

På arkiverne kan man også indmelde sig i foreningen, og der er brug for langt flere medlemmer til at støtte arbejdet økonomisk og til at skabe den nødvendige brede folkelige opbakning – kontingentet er kun 100 kr. om året

(2006) .

Vi vil tillige sætte pris på at få flere frivillige medhjælpere til billed – registrering - interview og opklaringsarbejde.

Venligst

Lokalhistorisk forening og arkiver

Udsigt over Ulkebølsten

Da Sønderborg-postillonen blev overfaldet

Tre gange i løbet af 10 år blev postvognen

fra Gråsten til Sønderborg genstand for overfald

Den 14. juli 1901 kørte den sidste postillon med dobbelt forspand og blomstersmykkede heste over pontonbroen i Sønderborg. Baneforbindelsen på fastlandet var etableret og havde overtaget postbesørgelsen.

Tre gange i de forudgående ti år havde postillonen på den pågældende rute været genstand for overfald og det skabte hver gang en særlig uhyggestemning – ikke mindst fordi det ikke lykkedes at pågribe gerningsmanden.

Det første overfald fandt sted i marts 1890 under særdeles dramatiske omstændigheder. I en samtidig skildring berettes om, hvorledes vejen ved Bøf-felkobbøl var blevet afspærret: ”Himlen var klar, men månen skinnede ikke og luften var lidt tåget”. Da postillonen steg ned fra bukken for at se, hvad der var i vejen, fik han pludselig fra venstre side et voldsomt slag af en stang, der var tyk som en arm og straks efter et slag oven i hovedet. Han vaklede, men rettede sig op for at gå til modværge da han endnu engang fik et voldsomt slag. Fortumlet styrtede han af sted i retning af Nybøl for at hente hjælp. I mellemtiden brød røverens rummet med værdigenstandene op og stjal indholdet – herunder et pengebrev med hen ved 8500 Mark, nogle pengesedler, banknoter m.v. – et udbytte, der beløb sig til i alt ca. 15.000 Mark. En eftersøgning gav intet resultat. Manden var forsvundet i natten og de spor, han havde efterladt, gav ikke noget holdepunkt for politiet. Mistanken samlede sig ganske vist om en bestemt person, men fældende beviser lod sig ikke fremskaffe.

Det andet overfald fandt sted i 1895 – ligeledes i marts måned – mellem Dybbøl og Nybøl. En passager var steget på på Sundevedsiden i den vogn, der havde forladt Sønderborg om aftenen ved 9.20-tiden. Inden man nåede Nybøl station var han sprunget af og var forsvundet; men undervejs havde

(Fortsættes på side 15)

(Fortsat fra side 14)

han – sandsynligvis ved hjælp af et bor og en stiksav – bemægtiget sig værdisagerne under kuskæsædet.

Det sidste overfald skete fire måneder før postkørselen ophørte den 16. januar 1901 mellem Adsbøl og Nybøl. Forbryderen havde skjult sig ved vejsiden, forsynet med et "våben", der bestod af et reb – et par meter langt – med en teglsten i den ene ende og på midten, med en fingers mellemrum, forsynet med nogle paphylstre fyldt med krudt.

Da vognen skulle passere, antændte han krudtet og slyngede rebet med "bomberne" mod postillonens samtidig med at han beregnede at kunne holde postillonens ledsager i skak med sin revolver. Kastet mislykkedes og postvognen, som medbragte værdier til i alt 130.000 Mark slap bort.

Af mangel på beviser blev gerningsmanden til disse tre overfald og flere andre forbrydelser aldrig pågrebet.

Klippet i "Trommen" fra nov. 1959

Amtsbanerne på Als

Som så mange andre store projekter var der, forud for anlæggelsen af den smalsporede bane på Als mange forslag om sporføringen.

Men endelig den 2. marts 1896 kunne en enig kreds dag vedtage beslutningen om en smalsporet jernbane på Als.

Efter indhente overslag ville prisen for de 48,5 km. bane være 1.402.000 mark. Beløbet var omkring 28.900 mark pr. km. jernbane,

Linieføringen skulle være med en hovedstation ved Mølby og derfra skulle banen gå over Sundsmark til Vollerup, hvor den skulle dele sig i en østlig og en nordlig linie.

(Fortsættes på side 16)

(Fortsat fra side 15)

Den østlige linie skulle berøre Hørup, Majbøl, Tandslet, Mommark (med et sidespor til Mommark Færge), Lysabild og ende i den nordlige del af Skovby.

Den nordlige linie skulle fra Vollerup over Augustenborg, Bro, Ketting, Asserballe, Notmark, Hundslev, Elstrup, Guderup, Sjellerup, Stevning, Svenstrup, Havnbjerg, Oksbøl, eventuelt til Lavensby og ende i Nordborg.

Efter en kontakt med forskellige jernbaneentreprenører blev det besluttet at overdrage arbejdet til Fa. Lenz og Co. i Stettin, som havde erfaring i anlæg og drift af jernbaner.

Det var meningen at entreprenøren også i en årrække skulle stå for driften af banen.

Banens hovedsæde skulle være i Sønderborg, og et eng areal i byens østlige udkant for enden af Løngang og Mølby blev fyldt op. Dette areal blev i daglig tale kaldt for Andedammen.

Den 28. september 1896 kunne det første spadestik foretages, og man var forberedt på en række problemer i forbindelse med byggeriet. Og derfor ansatte man en sagkyndig bygningsinspektør fra Flensborg, og som assistent blev en ung byggetekniker fra Eckernførde også ansat, den senere kendte arkitekt H. Næve, som senere blev arkitekt på mange af Sønderborgs huse.

Arkitekt Næve tegnede en del stationsbygninger på Als, blandt andet i Havnbjerg, Stevning og Lille Mommark.

Bygningerne i Sønderborg og Nordborg blev opført af Lenz og Co., hvorimod man på en del stationer havde aftale med private restaurationsværter om at overtage stationsforretningen.

I marts 1897 blev der arbejdet tre forskellige steder. Ved Sønderborg var der gang i arbejdet med udgravningen af banen under Rebslagergade, en del jordmateriale herfra skulle bruges til opfyldning af området ved hovedstationen.

(Fortsættes på side 18)

Genereltabens kort
1920

(Fortsat fra side 16)

Ved Augustenborg var 26 mand i gang, derudover var der fire mand beskæftiget med indhegning af banearealet.

I 1897 kom det første lokomotiv til byen. Det blev straks sat ind på banebyggeriet, blandt andet med transport af fyld, skinner og sveller.

Den 6. februar 1898 kunne banen endelig indvies. Det foregik således, at der fra havnen ved slottet udgik et festpyntet tog, som bestod af to lokomotiver og ni vogne, en del besat med prominente gæster. De resterende vogne blev hurtigt besat af tilfældige mennesker. Toget kørte til den midlertidige endestation i Gudstrup.

Om aftenen var der fest på Holsteinisches Haus (Hotel Hildebrandt/ Dupont huset).

Dagen efter blev strækningen til Skovby indviet.

I sommeren 1898 var hele strækningen til Nordborg færdig, efter at arbejdet ved Karholm skov var blevet færdig udgravet.

Fortsættes næste nr.

Borgerliv i Sønderborg
Af Kai Edvard Larsen
Fortsat

En anden original var *skomager Viggo Oggesen*. Han var ikke med til ballet. Med store armbevægelser og en slingrende gang efter indtagelsen af rigelige drikkevarer i "Katrinelund" havde han deltaget i indmarchen og var flere gange blevet tilrettevist, for at man ikke, når man nåede ind til byen, skulle blamere sig. Han nåede imidlertid ikke længere end til den øvre ende af Perlegade, hvor han boede i et lille lavloftet hus. Oggesens håndfaste kone havde stået i døren og med et rask tag fik hun ham halet ind. Viggo Oggesen havde det som Jeppe på Bjerget, at han altid var tørstig. Ved de store årlige ringriderfrokoster gik det traditionelt galt, så råbte han op, slog i bordet og yppede klammeri, indtil *trælasthandler Bartram* fik løftet ham op på sine arme og dansede rundt med ham til tonerne af ringridermarchen mens sel-skabet brølede af latter.

Det var i Borgerforeningen, jeg i 1933 oplevede en episode, som var karakteristisk for, hvad der kan hænde i en lille provinsby. Den 29. juli 1931 bragte det norske blad "Tidens Tegn" et opsigtsvækkende telegram fra Mackenziebugten i Østgrønland. Det meddeltes heri, at en norsk fangstekspedition havde hejst det norske flag og okkuperet landet for Norge i kong Haakons navn. Der blev omgående protesteret fra dansk og grønlandsk side, så en tid lang bestod der fare for et brud på det nordiske sammenhold med udveksling af skrappé noter de to lande imellem. Danmark krævede sagen forelagt den internationale domstol i Haag og det nåede man omsider til enighed om; men først i april 1933 blev der afsagt kendelse. Ifølge denne betegnedes den norske okkupation som en krænkelse af den bestående retstilstand og stempledtes som ulovlig.

Få dage efter at dette resultat forelå, holdt Borgerforeningen møde med en dagsorden, der ikke var noget ud over det sædvanlige: optagelse af nye medlemmer og tilrettelæggelse af for- og efterskydningen samt "eventuelt" som sidste punkt.

Det hele forløb da også meget fredsommeligt indtil et medlem rejste spørgsmålet om, hvordan bestyrelsen stillede sig ved et medlems død og begravelse. En af øens fremtrædende danskere, den navnkundige gdr. Peter Kaad fra Vollerup, var død kort forinden og Borgerforeningen havde sendt en krans til hans bære. Nu ville man gerne vide, om kransen var sendt fordi Peter Kaad havde været æresmedlem eller simpelthen fordi han havde været med-

(Fortsættes på side 20)

(Fortsat fra side 19)

lem af foreningen. Forespørgslen udløste en heftig diskussion af principiel karakter: skulle foreningen sende en krans ved ethvert medlems bortgang eller kun hvis vedkommende var æresmedlem?

Flere synspunkter gjorde sig gældende og en klike, der kaldtes "e Sundmarker'een" gik voldsomt til makronerne. Det ophidsede *kobbersmedemester Lindholm* i den grad, at han harmfnysende rejste sig og krævede, at ethvert medlem skulle have en krans ved dødsfald. Lindholm var fra Angel og lærte aldrig at tale rent dansk. Rød og ophidset knaldede han næven i bordet og råbte med skarp, skingrende stemme på sit gebroknede dansk: "Vi ere danske, vi ville vedblive at være danske og vi forlanger en krans når vi dør!".

Der blev dødstille i salen og i lange, mørke og knugende sekunder famlede man efter eet eller andet for at komme ned på jorden igen. Hvad skulle man stille op med dette?

Det blev statelige *postmester Ræder* som fik tingene ind i de rette vinkler. Med højtidsfuld mine strøg han ned over sit sorte fuldskæg, rømmede sig og udtalte: "I disse dage er den danske delegation samlet i Haag. Jeg foreslår, at vi fra denne forsamling sender en hilsen med tak for den dygtige indsats, der er øvet i det grønlandske spørgsmål". Så satte han sig, lænede sig tilbage i stolen og strøg med fast hånd ned over sit skæg. Brillanterne i hans massive guldring glimtede.

Der blev mumlet op ad rækkerne langs bordet, en stille, varm og beroligende bifaldsmumlen. Man var i smult vande og den danske delegation fik lov at glæde sig over en opmuntring fra gæve, varmhjertede, men nok lidt stridbare gemytter i den lille idylliske by ved det blå Allsund.

Jeg opnåede at blive skyttekonge i 1934. Om morgenen, da jeg forberedte mig til at deltage i udmarchen, sagde min kone, at hun håbede, jeg kunne blive skyttekonge. Det havde hendes far og hendes bror været, så hun ville være stolt, hvis hendes mand også kunne blive det. Da skytteoptøget var nået ud til bygrænsen, tog jeg ind på redaktionen og blev der indtil jeg skulle ud til "Catrinelund" for at deltage i den obligatoriske frokost. Jeg kom i god tid og gik ned til skydebanerne for at se på. Pludselig blev mit navn råbt op og én af skytterne var lige ved at rejse sig for at skyde i mit sted, men gjorde opmærksom på, at jeg jo var tilstede og så kunne jeg da selv klare den sag.

Lidt modvilligt fulgte jeg opfordringen, tog misbilligende den tunge skyder i øjesyn, løftede den op på holderen, bøjede mig ned for at sigte og kom i det samme til at røre ved aftrækkeren – *bang!!* – et skud bragede af. Jeg skulle til at undskylde, forklare og protestere, da listeføreren mødte mit blik med et anerkendende: "flot skud" og straks derefter kom det røde flag frem nede hos

(Fortsættes på side 21)

(Fortsat fra side 20)

markøren. Dagens fineste skud! Skyttebrødrene rejste sig fra deres borde, hvor de i pauserne sad og spillede "skat". Dagens fineste skud! Jeg kunne altså risikere at blive konge. Vel det var en omgang til skyttekomiteens medlemmer, men der var det med et fejrende indtog om aftenen med skytteskjoldet om halsen og til tonerne af "I vor barndom vi hørte kartovernes brag". Min appetit ved frokosten var ikke fremragende. Jeg tog hjem i slet humør, men min kone trykkede tommelfingre. Hen på eftermiddagen ringede man mig op. Jeg skulle straks komme ud til "Catrinelund" for at indtræde i min nye værdighed. Og så oplevede jeg mit sejrindtog. Foran marcherede komiteemedlemmerne i deres højtidsfulde antræk med gevær på skulder, derefter fulgte jeg ved formandens side. Det gamle historiske sølvskjold dækkede næsten hele mit bryst. Inden starten havde jeg modtaget en stor potageske i tretårnet sølv og den måtte jeg til overflod bære i et bredt bånd på jakettens venstre revers.

Ved bygrænsen blev rækkerne rettet op og der blev kommanderet "gevær på skulder". I Alsgade, hvor vi boede, modtog jeg de første ovationer. Min familie var troppet op – og hvor stor den dog forekom mig! Da vi passerede ned gennem Perlegade hilstes jeg med blomster. Min kone stod sammen med sine venner – *vinhandler Mailands døtre* – oppe i vinduet og råbte hurra.

Og bedre var det ikke, da jeg blev tvangsindlagt til nytårsfesten og skulle sidde til højbords iført det kæmpemæssige skytteskjold, ligesom jeg det følgende år blev afhentet på min bopæl og som den "gamle konge" måtte deltage i udmarchen i det samme udstyr.

Med denne begivenhed havde jeg imidlertid indskrevet mit navn i Borgerforeningens historie, idet det bør tilføjes, at jeg er det eneste medlem, der er blevet skyttekonge ved et reelt *vådeskud!*

Gengivet med tilladelse fra forfatterens familie!

Nyt fra foreningen.

Tirsdag d. 14. marts 2006 havde foreningen generalforsamling i Menighedshuset.

På generalforsamlingen afgik Bent Lundt som formand for foreningen efter en lang og god indsats, hvor bogen om købmænd i Sønderborg har været en meget iøjnefaldende del. Vi siger Bent tak for indsatsen, nu hvor han må skrue lidt ned for sine aktiviteter p.g.a. sygdom, men dog fortsætter som medarbejder på arkivet på Asylvej.

På generalforsamlingen blev Ralph Bertelsen nyvalgt til bestyrelsen. Bestyrelsens sammensætning herefter kan ses andetsteds her i bladet.

Generalforsamlingen var som altid velbesøgt med knap 50 fremmødte, som udover generalforsamlingen (og kaffen) blev budt på en billedfremvisning med motiver fra Christian d. 10.'s bro.

H.C. Carstensens nye billedserie, som er udtryk for hvad arkiverne rummer af muligheder, fik en rigtig god modtagelse, fordi den både gav de fremmødte mulighed for at mindes og for at overveje og diskutere de ændringer, der er sket og sker med Sønderborg.

Sådan plejes og understøttes den historiske interesse.

Og på den måde blev generalforsamlingen et godt billede på foreningens formål, som er at understøtte den historiske interesse, både ved foredrag, udflugter m.m. og ved støtte til arkivdrift.

Med venlig hilsen

Knud Erik Sørensen, formand.

Fra Gæstebogen på Asylvej-arkivet:

"Hoch im Norden liegt ein Land mit seinen Fjorden wohl bekannt,
das Land dass ich meine ist Dänemark das Kleine.
Hier leben die Menschen, ob gross, ob klein mit Margrethe überein.
Wer Ruhe liebt und auch das Meer, der kommt hier immer gerne her.
Das Dannebrog ist ein Symbol für: Frieden, Freiheit und zum Wohl!"
Gerhard Eckert 18.07.2005

Arrangementer efteråret 2006

**Tilmelding til alle arrangementer
annoncering i ugeavis i god tid før arrangementerne
medarbejdermøder undtagen**

Besøg på Alsion
Lørdag den 19.august 2006 kl. 14.00
Medbring selv kaffe og brød

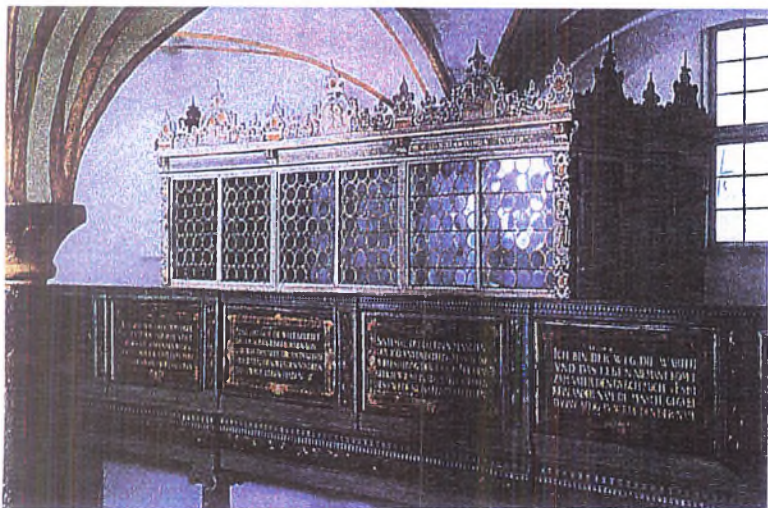
Swienty – biavl
Ragebøl
Tirsdag den 10.oktober 2006 kl. 19.00
Medbring selv kaffe og brød

Medarbejdermøde nr.2 i 2006:
Tirsdag den 31. oktober
på Asylvej 1, Sønderborg

.....

Vi vil gerne minde om arkivernes slogan:
Smid aldrig gamle papirer og Billeder væk,
men aflever det hele på arkiverne.
Vi sorterer, registrerer og opbevarer for eftertiden
Arkiverne er til for jer, så kig bare ind

Sønderborg Slots Kirke

dronning Dorotheas stol i Sønderborg slots kirke er der brugt runde ruder i forgyldt blyindfatning. Der er tale om rundskårne glas, ikke om de såkaldte butzenscheiben.

© Det Benzonske Forlag (gamle danske vinduer)

Redigeret af: Tonny Pedersen